

An Evaluative Research of the Project on the Provision of Foreign Teachers to Teach English in Basic Education Schools, Nonthaburi Province, Fiscal year 2550

Piengjai Sukharoch
Nonglak Wiratchai
Auyporn Ruengtragul
Orn-uma Charoensuk
Waiyawut Yoonisil

ABSTRACT

This study aimed to evaluate the effectiveness and success of the project in order to obtain strength and weakness of the project and the association between instructional factors and the project effectiveness and success, using integrative evaluation with several data collection methods: questionnaire in-depth interview and observation. The sample consisted of 80 school directors, 135 foreign teachers, 308 school co-ordinators, 764 students and 692 parents. Data analysis were descriptive statistics, exploratory factor analysis, analysis of variance, analysis of causal model using LISREL program, and the analysis of qualitative data using content analysis.

The evaluation results revealed that the effectiveness and success of the project were quite good. The project strength were the effective screening process of foreign teachers, good capability of the project's officers and professors, all of which yielded the well-qualified foreign teachers relevant to the schools' requirement. The project weakness were that most of the foreign teachers with English as their mother tongue language had no instructional qualification. Those small schools with the problem of personnel shortage and less readiness got less effectiveness from the project. In terms of instructional factors related to the project effectiveness and success, it was found that the attributes and qualification of the foreign teachers and the clear curriculum were the important factors having effects in the project effectiveness and success.

การวิจัยเชิงประเมินโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศ เพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550

เพ็ญใจ ศุขโรจน์
นงลักษณ์ วิรัชชัย
อวยพร เรืองตระกูล
อรอุมา เจริญสุข
วิญญูธรรม์ อยู่โนศล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ ให้ทราบถึงจุดเด่นและจุดอ่อนของโครงการฯ และความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านการเรียน การสอนกับประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 80 คน ครูชาวต่างประเทศ 135 คน ครูในโรงเรียน 308 คน ผู้เรียน 764 คน และผู้ปกครอง 692 คน โดยใช้วิธีการประเมินแบบบูรณาการที่มีการรวบรวมข้อมูลหลายวิธี คือ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ด้วยโปรแกรม LISREL และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการประเมินพบว่า โครงการมีประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการในระดับดี จุดเด่นของโครงการคือ ทำให้ทุกโรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษและกระจายโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากครูชาวต่างประเทศ มีกระบวนการคัดเลือกครูชาวต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและความสามารถสูง ในด้านการทำงานของอาจารย์/ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการทำให้โรงเรียนได้รับครูชาว ต่างประเทศที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ จุดด้อยของโครงการ คือ ครูชาวต่างประเทศ ที่เป็นเจ้าของภาษาส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดความพร้อม และบุคลากรไม่เพียงพอ ประเมินว่าประสิทธิผลของโครงการมีน้อย ส่วนความเชื่อมโยง ระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอนกับประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ พบว่า ปัจจัย ด้านคุณลักษณะและคุณสมบัติของครูชาวต่างประเทศและการกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนักการศึกษาไทยพระองค์แรกที่ทรงตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และความสำคัญของการสอนภาษาต่างประเทศให้แก่คนไทยโดยครูเจ้าของภาษา ทำให้การสอนภาษาอังกฤษโดยครูชาวต่างประเทศให้แก่นักเรียนในโรงเรียน ได้รับการยอมรับว่าเป็นการสอนภาษาอังกฤษที่ได้ผลดีกว่าการสอนโดยครูท้องถิ่น และเป็นหลักปฏิบัติที่มีการดำเนินการสืบต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เป็นองค์การที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การหนึ่ง ที่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการสอนภาษาอังกฤษโดยครูชาวต่างประเทศ ตามพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นหนึ่งในองค์การที่ริเริ่ม “โครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี” มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 และดำเนินการต่อเนื่องมาถึงปีงบประมาณ 2550 โดยมอบให้คณะครุศาสตร์ ฝ่ายงานวิจัยและบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษเป็นปีที่สอง จำนวน 135 คน สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี รวม 80 โรงเรียน ในการดำเนินงานดังกล่าว คณะครุศาสตร์ได้จัดให้มีการวิจัยเชิงประเมินคุณภาพของโครงการฯ ทั้งในปีงบประมาณ 2549 (เพียงใจ ศุขโรจน์ และคณะ, 2551) และปีงบประมาณ 2550 การวิจัยเรื่อง “การวิจัยเชิงประเมินโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550” ครั้งนี้ เป็นการประเมินตามหลักการประเมินแบบบูรณาการ และออกแบบการประเมินโดยมีการศึกษาสาระจากงานวิจัยและเอกสาร เกี่ยวกับวิธีการและมาตรฐานการประเมินการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดประเด็นการประเมิน และวิธีการประเมิน ดังนี้

ผลการศึกษาระจากงานวิจัยและเอกสาร เกี่ยวกับ**ความสามารถของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง** จากการศึกษาเนื้อหาสาระตามหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของต่างประเทศ เพื่อฝึกหัดและอบรมครูชาวต่างประเทศให้สามารถทำหน้าที่สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เช่น หลักสูตร Teaching English as a Second Language (TESL) Certificate Program และจากการศึกษา**มาตรฐานคุณสมบัตินักประกอบวิชาชีพครูสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง** (TESCL, 2006) ของสหรัฐอเมริกา 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านวิชาชีพ (professional standard) มาตรฐานด้านภาษา (language standard) และ มาตรฐานวัฒนธรรม (culture standard) ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าครูชาวต่างประเทศผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ควรต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้ 1) มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาสาระวิชาภาษาอังกฤษ

ด้านไวยากรณ์ และภาษาศาสตร์ 2) มีความรู้ด้านทฤษฎี หลักและวิธีการสอน การประเมิน และการผลิตสื่อการสอนสำหรับการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง 3) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการ/ การฝึกสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง 4) มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี และมีความรู้ความเข้าใจ วัฒนธรรมของผู้เรียนรวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทางวัฒนธรรมต่อการเรียนรู้ ซึ่งชมความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม และสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ด้วย

จากการศึกษา **มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง** ตาม มาตรฐานความเชี่ยวชาญทางภาษา (Language Proficiency Standards) ผู้เรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เกรด PreK-12 ที่กำหนดโดยสมาคม Teaching of English to Speakers of Other Languages (TESOL) (2006) และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 วิชาภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) สรุปได้ว่าผลการเรียนของผู้เรียน ควรมี 5 มาตรฐาน คือ **มาตรฐาน 1** ผู้เรียนภาษาอังกฤษต้องสื่อสารเพื่อจุดมุ่งหมายด้านการสอน สังคม และวัฒนธรรมภายในโรงเรียนได้ **มาตรฐาน 2-5** กำหนดว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษต้อง สื่อสารด้านข้อมูลสารสนเทศ ความคิด มโนทัศน์ ที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการศึกษาสาขาวิชาที่สำคัญ 4 สาขาวิชา คือ ภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษาได้ ทั้งนี้ผู้เรียนต้องมี ทักษะที่สำคัญ 4 ทักษะ คือ ผู้เรียนต้องมี**ทักษะการฟัง**อย่างมีจุดมุ่งหมาย มี**ทักษะการพูด/การ**สนทนาสื่อสาร ที่สนองตอบจุดมุ่งหมายที่หลากหลายได้มี**ทักษะการอ่าน** รวมทั้งการแปลความหมาย และการประเมินคุณค่าของภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องและมี**ทักษะการเขียน**ภาษาอังกฤษ นำเสนอความคิดต่อผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีเอกสารที่เป็นการประเมินโครงการ สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในภาพรวมมีค่อนข้างน้อย ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง (เพ็งใจ ศุขโรจน์ และคณะ, 2551; ลัดดา อมตชีวิน, 2543; ดาราวดี สุกมลสันต์, 2547; Center for Field Research and School Services, New York University, 1969; Center for Applied Linguistics (CAL), 2006; Center for Research on Education, Diversity & Excellence (CREDE), 1998) ทำให้สามารถสรุปแนวทางสำหรับใช้ในการวิจัยเชิงประเมินครั้งนี้ได้ว่า การวิจัย เชิงประเมินโครงการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของครูชาวต่างประเทศ ควรมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านประสิทธิผล และความสำเร็จของโครงการ สามารถระบุจุดเด่นและจุด อ่อนของโครงการฯ ได้ และควรใช้วิธีการวิจัยเชิงประเมินแบบผสมผสานมีการรวบรวมข้อมูลหลายแหล่ง ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินแบบบูรณาการ มุ่งวิจัยและประเมิน “โครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศ เพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550” หรือ “โครงการครูชาวต่างประเทศนนทบุรี” ในด้านประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ ให้ทราบถึงจุดเด่นและจุดอ่อนของโครงการฯ และความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอนกับประสิทธิผล และความสำเร็จของโครงการฯ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการฯ ต่อไป

คำถามวิจัย

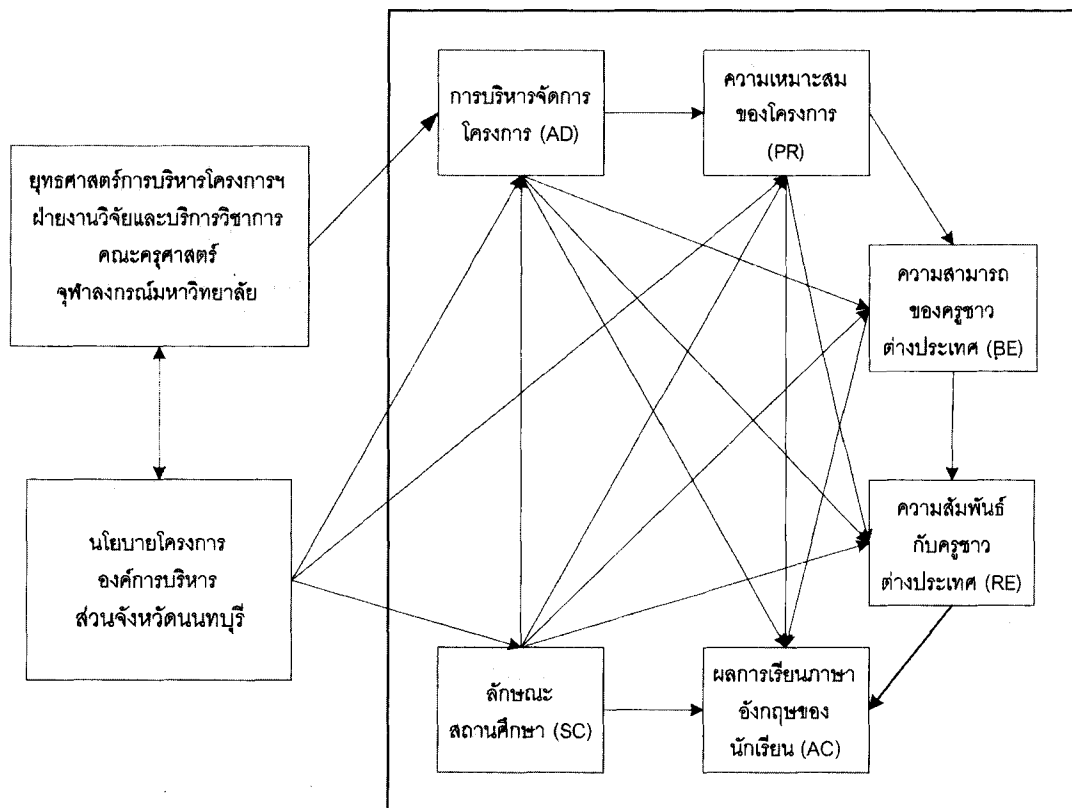
การวิจัยเชิงประเมินครั้งนี้มุ่งตอบคำถามวิจัย ก) ด้านประสิทธิผลของโครงการ 3 ประเด็น คือ 1) ครูชาวต่างประเทศมีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานคุณสมบัติผู้ประกอบวิชาชีพครูสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองมากน้อยเพียงใด 2) ผู้เรียนในสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความสามารถ วิชาภาษาต่างประเทศมากน้อยเพียงใด 3) ครูชาวต่างประเทศ และครูในสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการทำงานร่วมกัน และเกิดการเรียนรู้จากกันและกันอย่างไร ข) ด้านความสำเร็จของโครงการ 3 ประเด็น คือ 1) ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 2) ความเหมาะสมของโครงการ 3) ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อการบริหารจัดการโครงการ ค) ปัจจัยด้านการเรียนการสอนอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล และความสำเร็จของโครงการฯ และ ง) โครงการฯ มีจุดเด่นที่ควรธำรงรักษา มีจุดด้อย ปัญหา อุปสรรค ที่ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการฯ อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

“การวิจัยเชิงประเมินโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550” ครั้งนี้จำกัดขอบเขตเฉพาะสถานศึกษาในความรับผิดชอบดำเนินการของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 80 โรงเรียน มีครูชาวต่างประเทศที่จัดหา 135 คน รูปแบบการประเมินที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินแบบบูรณาการที่มีการผสมผสานแนวทางการประเมิน (evaluation approach) สามรูปแบบ คือ การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder-based evaluation) การประเมินแบบสะท้อนความคิด (reflective assessment) และการประเมินตนเอง (self evaluation) และใช้แนวทางการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (casual relationships) เพื่อให้ได้ผลการประเมินอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และการพัฒนาโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ในปีงบประมาณต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบความคิดสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยและกระบวนการด้านการเรียนการสอนในโครงการฯ กับคุณภาพของโครงการฯ ด้านประสิทธิผล และความสำเร็จของโครงการฯ ทั้งในระดับบุคคล และระดับโครงการฯ แต่ละโรงเรียน แสดงได้ด้วยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal model) ระหว่างตัวแปรที่เป็นสาเหตุและตัวแปรที่เป็นผลของการดำเนินงานโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550 ดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลักษณะโครงการที่มุ่งประเมิน

โครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมอบหมายให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยฝ่ายงานวิจัยและบริการวิชาการ ดำเนินงานโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีประมาณ 2550 อันเป็นปีที่สองของโครงการ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดหาครูชาวต่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถมาสอนภาษาอังกฤษจำนวน 135 คน ให้กับนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี เขต 1 จำนวน 31 โรงเรียน และเขต 2 จำนวน 49 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนรวมทั้งหมด 80 โรงเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพความสามารถของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านทักษะภาษาอังกฤษ เพิ่มพูนความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษโดยออกเสียง และใช้สำเนียงได้อย่างถูกต้อง

การดำเนินงานโครงการครั้งนี้ฝ่ายงานวิจัยและบริการวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ปรับปรุงจากขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ ปีงบประมาณ 2549 เป็นขั้นตอนการดำเนินงาน รวม 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) **ขั้นการรับสมัครครูชาวต่างประเทศ** ดำเนินการด้วยการให้บริษัทที่มีประสบการณ์คัดเลือกครูมาจากประเทศอังกฤษและอเมริกาส่วนหนึ่ง โดยใช้เกณฑ์จบปริญญาตรีและผ่านการอบรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และประกาศรับสมัครทางอินเทอร์เน็ต (internet) ช่วงเดือนกันยายน 2549 2) **ขั้นการคัดเลือกครูชาวต่างประเทศ** ดำเนินการคัดเลือกโดยการพิจารณาคุณสมบัติจากใบสมัคร การสัมภาษณ์เพื่อประเมินความรู้ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง 3) **ขั้นการปฐมนิเทศและการพัฒนาครูชาวต่างประเทศ** ประกอบด้วย การปฐมนิเทศและฝึกอบรมด้านหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ภาษาและวัฒนธรรมไทย การจัดทำแผนการสอนและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การจัดค่ายภาษาอังกฤษ การฝึกอบรมด้านจิตวิทยาการสอน และการฝึกอบรมเรื่องการสอนที่สนุกสนานและได้ผล รวม 5 โครงการ แต่ละโครงการใช้เวลาในการฝึกอบรมอย่างน้อย 15 ชั่วโมง โดยมีคณะวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจากหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับไม่ต่ำกว่าเขตพื้นที่การศึกษา ชุดโครงการตามแผนการพัฒนาครูชาวต่างประเทศ สำหรับช่วงปีงบประมาณ 2550 4) **ขั้นการมอบหมายงาน** การนิเทศติดตามกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอน เป็นการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และความต้องการมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ 5) **ขั้นการดูแลด้านสวัสดิการสำหรับครูชาวต่างประเทศ** ได้แก่ การตั้งครุประสานงานช่วยดำเนินการขอใบอนุญาตทำงาน (work permit) การนำครูชาวต่างประเทศส่งโรงเรียนรวมทั้งการติดต่อประสานงานเรื่องที่พักที่เหมาะสม การอำนวยความสะดวกในการจัดประกันสุขภาพและอุบัติเหตุ การต่อวีซ่า หรือ

พาสปอร์ตที่หมดอายุ การดูแลเมื่อเกิดการเจ็บป่วย รวมทั้งการแก้ปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาความทุกข์ความเดือดร้อนของครูชาวต่างประเทศเท่าที่จะสามารถทำได้ 6) **ขั้นการบริหารวิชาการ** ได้แก่ การติดตามดูแลเรื่องการสอนของครูชาวต่างประเทศ รวมทั้งการจัดครูชาวต่างประเทศสอนทดแทน ในกรณีที่ครูชาวต่างประเทศที่เข้ามาสอนในโรงเรียน ไม่สามารถสอนได้ตามปกติ เช่น เจ็บป่วย หรือติดภารกิจเร่งด่วน ดำเนินการด้านการติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกด้านวิชาการในด้านการเรียนการสอนของครูชาวต่างประเทศ การจัดอาจารย์นิเทศรับผิดชอบ ติดตามดูแลการเรียนการสอน รวมทั้งการดำเนินการติดตามนิเทศทางวิชาการ และติดตามผลการปฏิบัติงานของครูชาวต่างประเทศ 7) **ขั้นการประเมินโครงการ** ทำการวิจัย “โครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550” เพื่อนำผลการประเมินเสนอองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการที่ “การวิจัยเชิงประเมินโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศ เพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550” ครั้งนี้มีรูปแบบการประเมินแบบบูรณาการที่มีการผสมผสานแนวทางการประเมินสามรูปแบบ คือ การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้เสีย การประเมินแบบสะท้อนความคิด และการประเมินตนเอง **การรวบรวมข้อมูล**จึงมีการรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้บริหารโรงเรียน 80 คน ครูชาวต่างประเทศ 135 คน ครูในโรงเรียน 308 คน ผู้เรียน 764 คน และผู้ปกครอง 692 คน โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลหลายวิธี วิธีการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ คือ การใช้แบบสอบถาม รวม 5 ชุด ทุกชุดเป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ แบบ Likert กำหนดให้ระดับที่ 1 มีช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด/ ทำน้อยที่สุด/ ต้องปรับปรุง ระดับที่ 2 มีช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย/ ทำน้อย/ พอใช้ ระดับที่ 3 มีช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก/ ทำมาก/ ดี และระดับที่ 4 มีช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.51–4.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด/ ทำมากที่สุด/ ดีมาก เกณฑ์การประเมินข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์ผู้ตอบโดยเฉลี่ย (\bar{x}) มีค่าตั้งแต่ 2.5 การสัมภาษณ์แบบลึก การศึกษาวิเคราะห์สื่อการสอน การสังเกตการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) เพื่อรวมตัวแปร การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (two way ANOVA) การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ ด้วยโปรแกรม LISREL และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยเชิงประเมินโครงการ

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ผลการประเมินด้านประสิทธิผลของโครงการ

ผลจากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มค่อนข้างสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อตัวแปรความสามารถของครูชาวต่างประเทศ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.061 - 3.286 อยู่ในระดับดี นั่นคือ ครูผู้ประสานงาน ครูชาวต่างประเทศ และนักเรียนมีความเห็นว่าครูชาวต่างประเทศในโครงการมีความสามารถทางวิชาชีพ (การสอน) ความสามารถข้ามวัฒนธรรม ความสามารถทางภาษา และเอกลักษณ์ทางวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับดี และตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างครูชาวไทยและนักเรียนกับครูชาวต่างประเทศ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ 2.323 - 2.410 แสดงว่า ครูชาวไทยและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับครูชาวต่างประเทศในด้านการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเท่าใดนัก เมื่อพิจารณาความสำเร็จของโครงการในด้านผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นแตกต่างกันเล็กน้อย โดยกลุ่มครูผู้ประสานงาน ผู้ปกครองและนักเรียนมีความคิดเห็นค่อนข้างสอดคล้องกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 2.642 - 2.920 อยู่ในระดับดี ส่วนครูชาวต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 2.446 อยู่ในระดับพอใช้ ผลวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงว่ากลุ่มครูผู้ประสานงาน ผู้ปกครองและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อผลการเรียน พฤติกรรมการตอบสนองในชั้นเรียน รวมถึงทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับดี โดยนักเรียนมีความพึงพอใจในความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษของตนเองมากกว่าผู้ตอบกลุ่มอื่น ขณะที่ครูชาวต่างประเทศเห็นว่าทักษะ ความสามารถ และผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนยังอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น

1.2 ผลการประเมินด้านความสำเร็จของโครงการ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร 73 คน จากโรงเรียน 80 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.25 ของโรงเรียนในโครงการ กลุ่มครูผู้ประสานงาน 308 คน จาก 400 คน คิดเป็นร้อยละ 77 กลุ่มครูสอนภาษาอังกฤษชาวต่างประเทศ 118 คน จาก 135 คน คิดเป็นร้อยละ 87.41 กลุ่มผู้ปกครอง 692 คน จากจำนวนที่คาดหวัง 800 คน คิดเป็นร้อยละ 86.25 และกลุ่มนักเรียน 764 คน จากจำนวนที่คาดหวัง 800 คน คิดเป็นร้อยละ 95.50 ผู้ตอบแบบสอบถามทุกกลุ่มมีความคิดเห็นค่อนข้างสอดคล้องกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อตัวแปรความเหมาะสมของโครงการเท่ากับ 2.893 - 3.116 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก กล่าวคือ กลุ่มผู้แบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารและครูผู้ประสานงานมีความเห็นด้วยว่าโครงการมีความเหมาะสมอย่างมาก มีประโยชน์ทั้งต่อบุคลากรครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนในด้านความตื่นตัวและการพัฒนาทักษะทางภาษา ต่อนักเรียนในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เป็น

โครงการที่คุ้มค่าใช้จ่ายและควรจัดให้มีทุกปี สิ่งที่ทั้งผู้บริหารและครูผู้ประสานงานต้องการให้มีการดำเนินการมากที่สุดเกี่ยวกับโครงการคือ จัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาครูชาวไทยและการจัดโครงการจัดหาครูคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ที่ดีควบคู่ไปกับโครงการฯ นี้ด้วย และตัวแปรความพึงพอใจต่อการบริหารเฉลี่ยเท่ากับ 2.879 - 3.280 อยู่ในระดับเห็นด้วย กล่าวคือ กลุ่มผู้บริหาร ครูผู้ประสานงาน และครูชาวต่างประเทศ มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการ โดยเห็นว่าโครงการมีการสนับสนุนบุคลากรครูชาวไทย ครูชาวต่างประเทศและนักเรียน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และมีระบบการกำกับติดตามผลการทำงานของครูชาวต่างประเทศ ทั้งนี้ ในภาพรวมของการการบริหารจัดการโครงการ พบว่า ผู้บริหารมีความพอใจโครงการฯ เพื่อสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาของตนเองในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 3.644 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	ผู้บริหาร		ครูผู้ประสานงาน		ครูชาวต่างประเทศ		นักเรียน		ผู้ปกครอง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านความเหมาะสมของโครงการ (PR)										
ประโยชน์ที่ได้จากโครงการ (PR1)	3.201	0.492	2.977	0.613						
ผลกระทบที่ได้จากโครงการ (PR2)	2.538	0.607	2.343	0.590						
การทำกิจกรรมคืนควบคู่กับโครงการ (PR3)	3.608	0.508	3.358	0.587						
รวม	3.116	0.353	2.893	0.399						
ด้านลักษณะสถานศึกษา (SC)										
ความพร้อมของสถานศึกษา (SC1)	3.378	0.414	3.145	0.401	3.270	0.562				
การรับรู้อุปทบทวนที่ (SC2)	3.446	0.359	3.156	0.466	3.198	0.626				
รวม	3.412	0.388	3.151	0.434	3.234	0.585				
ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ (AD)										
ความพึงพอใจต่อโครงการ (AD1)	3.409	0.434	3.202	0.486	3.380	0.626				
การสนับสนุนบุคลากร (AD2)	3.472	0.383	3.260	0.503	3.334	0.729				
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (AD3)	3.052	0.527	-	-	-	-				
การกำกับติดตามผลการทำงานของครูชาวต่างประเทศ (AD4)	3.189	0.594	2.174	0.429	2.274	0.632				
รวม	3.280	0.518	2.879	0.688	2.996	0.837				
ด้านผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน (AC)										
คุณธรรมและความสามารถ (AC1)			2.815	0.556	2.782	0.572	3.081	0.517	2.893	0.551
พฤติกรรมการตอบสนองในชั้นเรียน (AC2)			2.752	0.576	2.484	0.643	2.995	0.532	2.776	0.550
ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน (AC3)			2.360	0.630	2.072	0.698	2.686	0.669	2.491	0.667
รวม			2.642	0.621	2.446	0.702	2.920	0.601	2.720	0.615
ด้านความสามารถของครูชาวต่างประเทศ (BE)										
ความสามารถทางวิชาชีพ (การสอน) (BE1)			2.924	0.606	3.301	0.528	3.286	0.554		
ความสามารถข้ามวัฒนธรรม (BE2)			3.009	0.587	3.424	0.469				

ตัวแปร	ผู้บริหาร		ครูผู้ประสานงาน		ครูชาวต่างประเทศ		นักเรียน		ผู้ปกครอง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ความสามารถทางภาษา (BE3)			3.073	0.597	3.494	0.492				
เอกลักษณ์ทางวิชาชีพ (BE4)			3.236	0.627	3.664	0.333				
รวม			3.061	0.614	3.471	0.479	3.286	0.554		
ด้านความสัมพันธ์กับครูชาวต่างประเทศ (RE)										
การช่วยเหลือทางด้านวิชาการ (RE1)			2.814	0.601			2.749	0.661		
ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (RE2)			2.005	0.849			1.897	0.947		
รวม			2.410	0.839			2.323	0.921		

1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการ

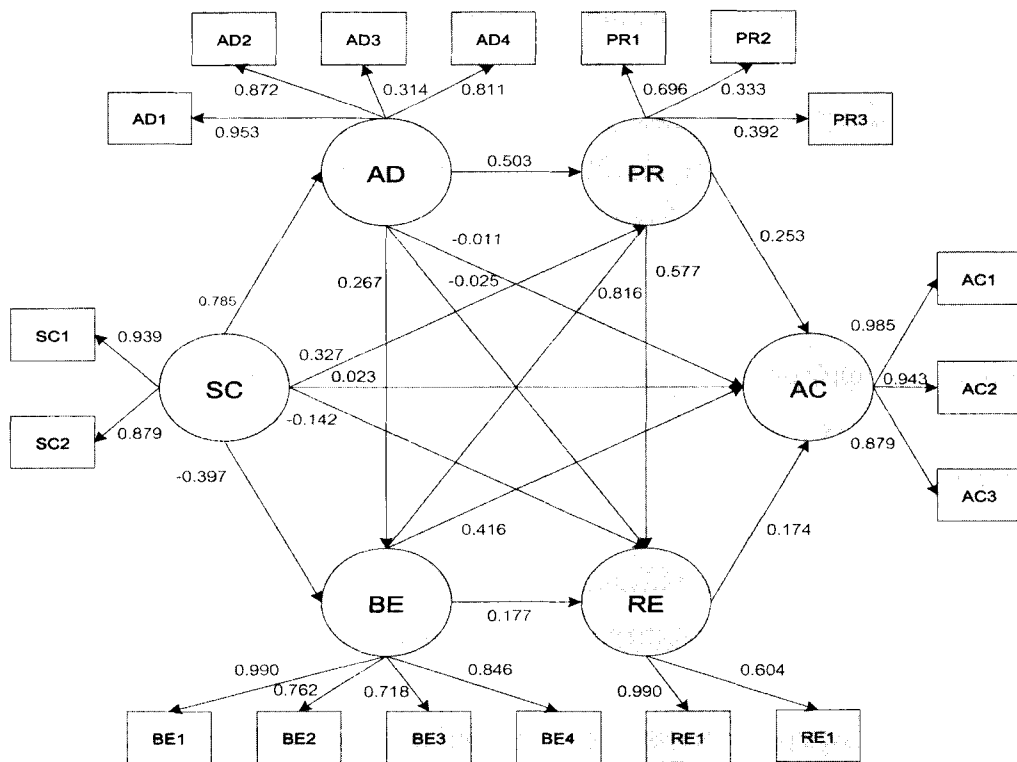
การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการ โดยศึกษาว่าตัวแปรด้านลักษณะสถานศึกษา (SC) ด้านความเหมาะสมของโครงการ (PR) ด้านการบริหารจัดการโครงการ (AD) ด้านความสามารถของครูชาวต่างประเทศ (BE) และด้านความสัมพันธ์กับครูชาวต่างประเทศ (RE) ตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จด้านผลการเรียน ภาษาอังกฤษของนักเรียน (AC) ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของการจัดโครงการฯ นี้ ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน (AC) มีค่าเท่ากับ 0.557 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ร้อยละ 55.7

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน (AC) พบว่า ตัวแปรด้านความสามารถของครูชาวต่างประเทศ (BE) มีอิทธิพลทางตรงทางบวกต่อผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน (AC) สูงสุด ตัวแปรด้านความเหมาะสมของโครงการ (PR) มีอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลโดยรวมต่อผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน (AC) สูงสุด แสดงว่า ความสามารถของครูชาวต่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ถ้าครูชาวต่างประเทศมีความสามารถสูงจะช่วยพัฒนาผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ดีขึ้นมากที่สุด และถ้าผู้บริหารและครูผู้ประสานงานเห็นว่าโครงการฯ มีความเหมาะสมมีประโยชน์ ก็จะทำให้การส่งเสริมและส่งผลทางบวกโดยอ้อมต่อผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนด้วยเช่นกันดังตารางที่ 2 และภาพผลการวิเคราะห์โมเดลลิสรดต่อไป

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ

ตัวแปรภายนอก สังเกตได้	b	SE	t	R ²	SC	ตัวแปรภายใน สังเกตได้	b	SE	t	R ²	SC
SC						PR					
SC1	1.000	-	-	0.881	0.939	PR1	1.000	-	-	0.484	0.696
SC2	0.936	0.065	14.388	0.772	0.879	PR2	0.478	0.132	3.616	0.111	0.333
						PR3	0.563	0.131	4.289	0.154	0.392

ตัวแปรภายใน สังเกตได้	b	SE	t	R ²	SC	ตัวแปรภายใน สังเกตได้	b	SE	t	R ²	SC
AC						AD					
AC1	1.000	-	-	0.918	0.958	AD1	1.000	-	-	0.909	0.953
AC2	0.987	0.039	25.368	0.889	0.943	AD2	0.921	0.050	18.412	0.761	0.872
AC3	0.913	0.048	19.097	0.773	0.879	AD3	0.329	0.085	3.854	0.098	0.314
BE						RE					
BE1	1.000	-	-	0.980	0.990	RE1	1.000	-	-	0.980	0.990
BE2	0.749	0.052	14.316	0.580	0.762	RE2	0.607	0.065	9.365	0.365	0.604
BE3	0.716	0.057	12.530	0.516	0.718						
BE4	0.841	0.060	14.037	0.716	0.846						
Chi-square=110.88, df=133, P=0.919, RMSEA=0.000, GFI=0.919, AGFI=0.896											

แผนภาพ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

2. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ผลการประเมินด้านประสิทธิผลของโครงการ

เมื่อพิจารณาด้านประสิทธิผลของโครงการจากผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้ประสานงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการ พบว่า เมื่อโรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับครูชาวต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นกรณีครูชาวต่างประเทศลาออกกะทันหันด้วยเหตุผลส่วนตัว หรือปัญหาด้านคุณสมบัติของครูชาวต่างประเทศไม่เป็นไปตามความคาดหวัง รวมทั้งปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม เมื่อโรงเรียนได้แจ้งปัญหาดังกล่าวมายังอาจารย์/เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้รับความช่วยเหลือโดยการจัดหาครูทดแทน ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการฯ ที่เกิดจากคุณสมบัติของครูชาวต่างประเทศที่โรงเรียนได้รับไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้บริหารหรือครูผู้ประสานงาน อาทิ ครูชาวต่างประเทศที่ได้เป็นชาวฟิลิปปินส์ ที่มีสำเนียงผิดเพี้ยนไปจากสำเนียง ครูชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา (native speaker) มีวัฒนธรรมการทำงานแตกต่างจากลักษณะการทำงานของครูไทย ครูชาวต่างประเทศ

ขาดทักษะ ประสบการณ์ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การควบคุมชั้นเรียน ทางอาจารย์/เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ก็จะเป็นคนกลางในการติดต่อประสานกับครูชาวต่างประเทศเหล่านั้นในการปรับปรุง ชี้แจง หรือปรับเปลี่ยน รวมทั้งการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูชาวต่างประเทศในโครงการ เพื่อให้โรงเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นมากนัก โดยส่วนมากขึ้นอยู่กับมาตรฐานของแต่ละโรงเรียน ประกอบกับประสบการณ์ทางภาษาของผู้บริหารและครูผู้ประสานงานที่แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียนด้วย จากการสัมภาษณ์ยังพบว่าแม้ครูชาวต่างประเทศจะเป็นชาวฟิลิปปินส์ แต่ถ้ามีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีจิตวิญญาณความเป็นครู และเข้าใจวัฒนธรรมไทยจะทำให้เกิดการยอมรับทั้งในหมู่นักเรียน ครู อาจารย์ และผู้บริหารได้เป็นอย่างดี แม้ว่าสำเนียงจะผิดเพี้ยนไปบ้างก็ตาม ขณะที่ครูชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษาหากขาดคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นเนื่องจากความขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดความเข้าใจในวัฒนธรรมของไทย หรืออาจเข้าร่วมโครงการฯ นี้เพียงเพื่อต้องการรายได้ในขณะที่ท่องเที่ยวอยู่ในประเทศไทย ทำให้ไม่ทุ่มเทกับภาระงานสอนบางครั้งขาดสอน เข้าสอนไม่ตรงเวลา และเที่ยวกลางคืน ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากนักเรียน ครูผู้ประสานงาน และผู้บริหาร ก่อให้เกิดการโยกย้ายหรือจำเป็นต้องคัดออกจากโครงการในที่สุด แต่โดยภาพรวมพบว่าครูชาวต่างประเทศในโครงการที่มีลักษณะเช่นนี้มีไม่มากนัก เพราะส่วนมากเมื่อมีการชี้แจงทำความเข้าใจหรือได้รับคำแนะนำด้านการสอนจากครูนิเทศ ก็พบว่าครูชาวต่างประเทศในโครงการส่วนใหญ่มีการพัฒนา และประพฤติปฏิบัติตนได้ดีมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ด้วยความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมยังคงทำให้ครูชาวต่างประเทศและครูผู้ประสานงานและนักเรียนมีความสัมพันธ์ไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะในโรงเรียนที่บุคลากรครูชาวไทยส่วนใหญ่ขาดความรู้หรือทักษะทางภาษาอังกฤษ ครูชาวต่างประเทศและครูชาวไทยยังคงไม่ค่อยมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นมากเท่าใดนัก ขณะเดียวกันสำหรับโรงเรียนที่มีความพร้อม ประกอบกับผู้บริหารหรือครูผู้ประสานงานมีความสามารถทางภาษา โรงเรียนจะมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้ครูเกิดการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์มากกว่า แต่จะเกิดลักษณะเช่นนี้เฉพาะในเวลาที่อยู่ในโรงเรียนเท่านั้น เช่นเดียวกันในกลุ่มนักเรียนจะมีการทักทาย สื่อสารกับครูชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ในโรงเรียนและยังไม่มีความสัมพันธ์ในระดับส่วนบุคคล เช่น การไปทานข้าวที่บ้านนักเรียนหรือครูผู้ประสานงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความต้องการเป็นส่วนส่วนตัวของครูชาวต่างประเทศ ดังนั้น ในภาพรวมของการประเมินด้านประสิทธิผลของโครงการฯ จากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ค้นพบมีความสอดคล้องกัน ทำให้สามารถสรุปผลการประเมินได้ว่าโครงการฯ มีประสิทธิผลในระดับดี

2.2 ผลการประเมินด้านความสำเร็จของโครงการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลปลายเปิดจากแบบสอบถาม ข้อมูลจากการนิเทศการสอนของครูผู้ประสานงาน และข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่างๆ ในโครงการฯ พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีส่วนตัดสินใจว่าโครงการฯ จะประสบความสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นกับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการฯ ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากสภาพความพร้อมของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ทรัพยากร จำนวนครู จำนวนนักเรียน สภาพการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ความพร้อมและประสบการณ์ของผู้บริหารในโรงเรียน กล่าวคือ ในสภาพของโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนขยายโอกาสส่วนใหญ่จะประสบปัญหาขาดแคลนครูผู้สอน ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และนักเรียนจึงไม่ได้ตั้งความหวังจากโครงการฯ ในด้านคุณสมบัติของครูชาวต่างประเทศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากนัก เมื่อโรงเรียนได้ครูชาวต่างประเทศจากโครงการฯ มาช่วยสอนจึงถือเป็นเรื่องที่ดี เพราะมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระการสอน การปฏิบัติงานของครูประจำการ ตลอดจนการควบคุมดูแลนักเรียน นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้ครูและนักเรียนเกิดความตื่นตัว มีทักษะทางภาษาเพิ่มมากขึ้น และได้รับโอกาสในการเรียนภาษาอังกฤษจากครูที่เป็นชาวต่างประเทศมากขึ้น ขณะที่โรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็กแต่มีความพร้อมมากกว่า จะมีความคาดหวังว่าครูชาวต่างประเทศที่ได้รับ โดยจะต้องเป็นเจ้าของภาษา และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ถ้าไม่เป็นเจ้าของภาษาก็ต้องมีสำเนียงที่ดี ออกเสียงถูกต้องชัดเจน โดยการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ จะจัดให้ครูไทยและครูชาวต่างประเทศร่วมกันจัดการเรียนการสอน ดังนั้นหากโรงเรียนได้รับครูชาวต่างประเทศที่ขาดประสบการณ์ ขาดจิตวิญญาณความเป็นครู หรือขาดความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารหรือครูผู้ประสานงานจะให้ผลการประเมินที่ต่ำ และเริ่มเปรียบเทียบอัตราค่าจ้างที่ครูชาวต่างประเทศได้รับกับความคุ้มค่าในการลงทุน ผู้บริหารและครูผู้ประสานงานบางส่วนจึงเสนอแนะว่าควรนำเงินเดือนจำนวนมากที่จ้างครูชาวต่างประเทศแต่ขาดประสบการณ์การทำงานทางการศึกษา มาจ้างครูไทยหรือนักศึกษาจบใหม่สาขาทางการศึกษาที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูงๆ น่าจะคุ้มค่ามากกว่า เพราะอาจจ้างครูไทยสอนได้สองคนแทนครูชาวต่างประเทศหนึ่งคนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะดังกล่าวขัดแย้งกับผลงานวิจัย (TESOL, 2006) ซึ่งให้คุณค่าสูงมากแก่ครูชาวต่างประเทศที่ทำหน้าที่สอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง นอกจากนี้ผลการวิจัยเชิงประเมินครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าข้อดีของโครงการฯ ในการจัดหาครูชาวต่างประเทศมาดำเนินการสอนในโรงเรียนยังสามารถสร้างผลดีให้กับนักเรียนและโรงเรียนได้มากกว่าเพราะสามารถสร้างความตื่นตัวทางการเรียนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก

กล้าพูดและทักทายชาวต่างประเทศ และหากโรงเรียนได้ครูชาวต่างประเทศที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดียังทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ส่งผลให้ผลการเรียนดีขึ้น ครูในโรงเรียนต่างได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะทางภาษาโดยเฉพาะครูผู้สอนภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามความสามารถทางภาษาเป็นเรื่องของทักษะที่ต้องอาศัยความต่อเนื่องและการฝึกฝน ดังนั้น ด้วยระยะเวลาในโครงการที่จำกัดทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนที่ขาดความพร้อมยังมีพัฒนาการในการพูดฟัง และศักยภาพในการเขียนภาษาอังกฤษไม่มากนัก แต่นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางภาษาอังกฤษของตนเองที่เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการจัดเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยครูชาวต่างประเทศ และคงอยากให้ครูชาวต่างประเทศมาสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนของตนเองต่อไป จากข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยภาพรวมจึงสามารถกล่าวได้ว่า โครงการฯ ประสบความสำเร็จในระดับดีถึงดีมาก

2.3 ความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอนกับประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยด้านการเรียนการสอนที่มีผลต่อประสิทธิผลและความสำเร็จของโครงการฯ ได้แก่คุณลักษณะและคุณสมบัติของครูชาวต่างประเทศ โดยครูชาวต่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถด้านการเรียนการสอน มีมนุษยสัมพันธ์และเข้ากับนักเรียนได้เป็นอย่างดีจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดความกล้าที่จะใช้ภาษา มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ทำให้ประสิทธิผลทางการเรียนดีขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนที่มีหลักสูตรชัดเจน มีส่วนช่วยสนับสนุนครูผู้สอนในด้านสื่อการสอนและวัสดุ จะส่งผลให้ครูชาวต่างประเทศสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาให้กับนักเรียนได้มากขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ในภาพรวมผลการประเมินโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2550 ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสอดคล้องเชื่อมโยงกันและทำให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสามารถวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในโครงการฯ เพื่อนำไปสู่การปรับใช้ในการจัดโครงการฯ ในปีงบประมาณต่อไป ดังนี้

1. จุดเด่นของโครงการ

1.1 ด้านประโยชน์ทางตรงต่อบุคลากรในโครงการ ทำให้นักเรียน ครูและผู้บริหารในโรงเรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น ทำให้เกิดประสบการณ์ และเกิดการพัฒนาทักษะความสามารถทางภาษาของตนเอง โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าพูดทักทายกับชาวต่างประเทศทั่วไปที่พบเห็นได้อย่างมั่นใจมากขึ้น

1.2 ด้านประโยชน์ต่อโรงเรียน จากความแตกต่างด้านสภาพความพร้อมของโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี ที่เกิดเป็นช่องว่างทางการศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือโรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถเปิดโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สามารถจัดจ้างครูชาวต่างประเทศมาสอนภาษาอังกฤษได้ด้วยเงินสนับสนุนของสมาคมต่างๆ ในโรงเรียน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำของโรงเรียน การจัดโครงการฯ นี้จะช่วยลดช่องว่างดังกล่าวให้แคบลงหรืออาจหมดไป ทำให้ทุกโรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและกระจายโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากครูชาวต่างประเทศเท่าเทียมกัน

1.3 ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ ผลจากกระบวนการคัดเลือกครูชาวต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและประสบการณ์การทำงานของอาจารย์/ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ทำให้สามารถลดความแตกต่างระหว่างครูชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา (native speaker) และชาวฟิลิปปินส์ (non-native speaker) ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับครูชาวต่างประเทศที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ และในกรณีที่เกิดปัญหา จะมีการประสานงานเพื่อดำเนินการแก้ไขที่รวดเร็ว เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความสามารถทางภาษาในระดับดีจึงสามารถอำนวยความสะดวกทั้งแก่ครูชาวต่างประเทศด้านการจัดการเอกสารหลักฐานทางราชการ และติดต่อประสานงานระหว่างครูชาวต่างประเทศได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. จุดด้อยของโครงการ

2.1 ลักษณะของครูชาวต่างประเทศ เนื่องจากจำนวนครูชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษาในโครงการฯ ยังมีอยู่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนครูชาวต่างประเทศที่ต้องการทั้งหมดในโครงการฯ ดังนั้น ปัญหาด้านการยอมรับในเรื่องของสำเนียงหรือการออกเสียงที่ผิดเพี้ยนจากเจ้าของภาษา ของครูชาวฟิลิปปินส์ยังคงเป็นปัญหาใหญ่สำหรับโครงการฯ นอกจากนี้ครูชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษาส่วนใหญ่ จะไม่มีวุฒิทางการศึกษา จึงต้องอาศัยครูผู้ประสานงานในการเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอาจกลายเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่ครูผู้ประสานงาน/ครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทย

2.2 ความแตกต่างของโรงเรียน จากสภาพความแตกต่างด้านความพร้อมของโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ครูและนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดพื้นฐานความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษ ทำให้ประสิทธิผลที่เกิดจากโครงการมีน้อย คงต้องอาศัยเวลาในการดำเนินโครงการฯอีกสักระยะ ทำให้บางส่วนประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นในขณะนี้อาจไม่คุ้มค่า ขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีการจัดจ้างครูชาวต่างประเทศมาสอนภาษาอังกฤษประจำด้วยเงินสนับสนุนภายในโรงเรียนอยู่แล้ว เห็นว่าการมีครูชาวต่างประเทศในโครงการฯ ไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่สำหรับนักเรียนและครูในโรงเรียน ทำให้ครูไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับครูชาวต่างประเทศเท่าโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนขยายโอกาส

3. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในโครงการ

3.1 ผู้บริหาร ครูผู้ประสานงานและครูในโรงเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ไม่ตรงกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของโครงการฯ มุ่งเน้นการเพิ่มทักษะการพูด การฟัง การติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษพื้นฐานที่จำเป็นในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน แต่ครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทยคาดหวังว่าครูชาวต่างประเทศจะต้องดำเนินการสอนทุกด้าน รวมทั้งด้านไวยากรณ์ที่ถูกต้องให้นักเรียนด้วย อีกทั้งครูชาวต่างประเทศบางส่วนขาดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองนอกเหนือการสอน จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างความต้องการของครูชาวไทยกับสิ่งที่ครูชาวต่างประเทศปฏิบัติ นำมาสู่ความคิดที่ว่าค่าใช้จ่ายของครูชาวต่างประเทศไม่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลการปฏิบัติงาน

3.2 โรงเรียนขนาดเล็กขาดความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อาทิ ห้องสมุดมีหนังสือภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนน้อย ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ทำให้ไม่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนของนักเรียนเท่าที่ควร ผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนจึงอาจไม่เป็นไปตามที่ครูชาวต่างประเทศคาดหวัง แต่สำหรับตัวนักเรียนแล้วยังถือว่ามีความพึงพอใจต่อสิ่งที่ตนเองได้รับมาก

3.3 รูปแบบการสอนของครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทยและครูชาวต่างประเทศมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความเชื่อพื้นฐาน และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ครูชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะเน้นการจัดกิจกรรม และการแสดงออก ในขณะที่ครูชาวไทยจะให้ความสำคัญกับส่วนนี้น้อยกว่า ทำให้ครูทั้งสองเกิดความขัดแย้งในด้านการจัดการเรียนการสอน

3.4 ครูชาวต่างประเทศแม้ส่วนใหญ่จากเป็นชาวฟิลิปปินส์ แต่ก็ยังมีวิธีการดำเนินชีวิต และมีรูปแบบการสื่อที่แตกต่างจากสังคมไทย ทำให้บางครั้งเกิดความเข้าใจไม่ตรงกันและมีความสัมพันธ์กันแต่เพียงในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการกำหนดหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษที่มีความชัดเจนในแต่ละระดับชั้น โดยเฉพาะสำหรับการสอนที่มีความผสมผสานระหว่างครูสอนภาษาอังกฤษชาวไทยและครูชาวต่างประเทศ ควรแบ่งเนื้อหาที่สอนให้ชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ได้เต็มตามศักยภาพ

2. ในการพิจารณาจัดส่งครูชาวต่างประเทศไปยังโรงเรียนต่างๆ นอกเหนือจากเกณฑ์การคัดเลือกแบบเดิมที่ถือว่ามีประสิทธิภาพแล้ว ควรคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรไม่เพียงพอและนักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนขาดทักษะความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษ ทำให้ประสิทธิภาพที่เกิดจากโครงการน้อยกว่าที่ควรจะเป็น อาจแก้ไขโดยการจัดนิสิต คณะครุศาสตร์ วิชาเอกเอกภาษาอังกฤษที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปช่วยในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนดังกล่าว เพื่อแก้ไขปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอและปัญหาหารหว่างนักเรียนกับครูชาวต่างประเทศ อีกทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในโครงการฯ หรืออาจสามารถเพิ่มจำนวนครูที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปในโครงการฯ ได้อีกส่วนหนึ่ง

3. ควรสร้างแบบประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่ได้รับการสอนโดยครูชาวต่างประเทศที่เป็นมาตรฐาน ใช้สำหรับตรวจสอบความสำเร็จของโครงการฯ จากผลการเรียนของนักเรียน และประสิทธิผลของโครงการฯ จากความสามารถของครูชาวต่างประเทศได้อย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. ควรมีการจัดโครงการฯ ต่อเนื่องอย่างน้อย 5 - 10 ปี เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นเรื่องของทักษะ ต้องอาศัยความต่อเนื่องในการฝึกฝน จึงจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เต็มที่ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์และความยั่งยืนต่อนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5. การจัดปฐมนิเทศและการฝึกอบรมให้ครูชาวต่างประเทศมีความเหมาะสม แต่จะดีมากยิ่งขึ้นเมื่อมีการทบทวนบทบาทและความรู้ความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของโครงการฯ แก่ครูชาวต่างประเทศและครูชาวไทยในโครงการเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำแนะนำการสอนของครูผู้ประสานงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สภาพปัญหาที่พบในแต่ละภาคการศึกษา และร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาภายในกลุ่มเดียวกัน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการในปีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- दारาวดี สุกมอลสันต์. (ผู้แปล) (2547). การศึกษาภาษาอังกฤษในประเทศออสเตรีย. บทความแปลจาก Sukamolson, S. "English Language Education in Austria". *วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 13: 23-37.
- เพียงใจ สุขโรจน์, อวยพร เรืองตระกูล, อัมพร ม้าคะนอง, รัตนา มหากุล, และกมลวรรณ ตังธนากานนท์. (2551). *การวิจัยเชิงประเมินโครงการจัดหาครูชาวต่างประเทศเพื่อสอนภาษาอังกฤษสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ปีงบประมาณ 2549*. งานวิจัยและบริการวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี.
- ลัดดา อมตชีวิน. (2543). *การศึกษาโครงการครูชาวต่างประเทศสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). *มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Center for Applied Linguistics (CAL). (2006). Title VI-International Education Program, Part A: International and Foreign Language Studies. Available online: http://www7.nationalacademics.org/CFE/Donna_Christian_Written_Submission.pdf.
- Center for Research on Education, Diversity & Excellence (CREDE), University of California. (1998). Findings on the effectiveness of bilingual education. CREDE, University of California. Available online: http://crede.berke;y.edu/about/press_Release/pr_effbe.html.
- Center for Field Research and School Services, New York University. (1969). An Evaluation of Teaching English as a Second Language in the Public Schools. Education Resources Information Center (ERIC). Available online: http://eric.Ed.gov/ERICWEBPortal/Home.portal?_nfpb=true&_pageLabel=RecordDetails&ERI.
- Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc. (TESOL). (2006). Program evaluation: English as a second language: a comprehensive guide for standards-based program evaluation for schools committed to continuous improvement. Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc. Available online: http://www.tesol.org/s_tesol/sec_document.asp?CID=281&DID=1877.